

Osiągnięcia maturzystów w 2011 roku

Sprawozdanie z egzaminu maturalnego w 2011 roku

GEOGRAFIA

1. Opis arkuszy

1.1. Poziom podstawowy

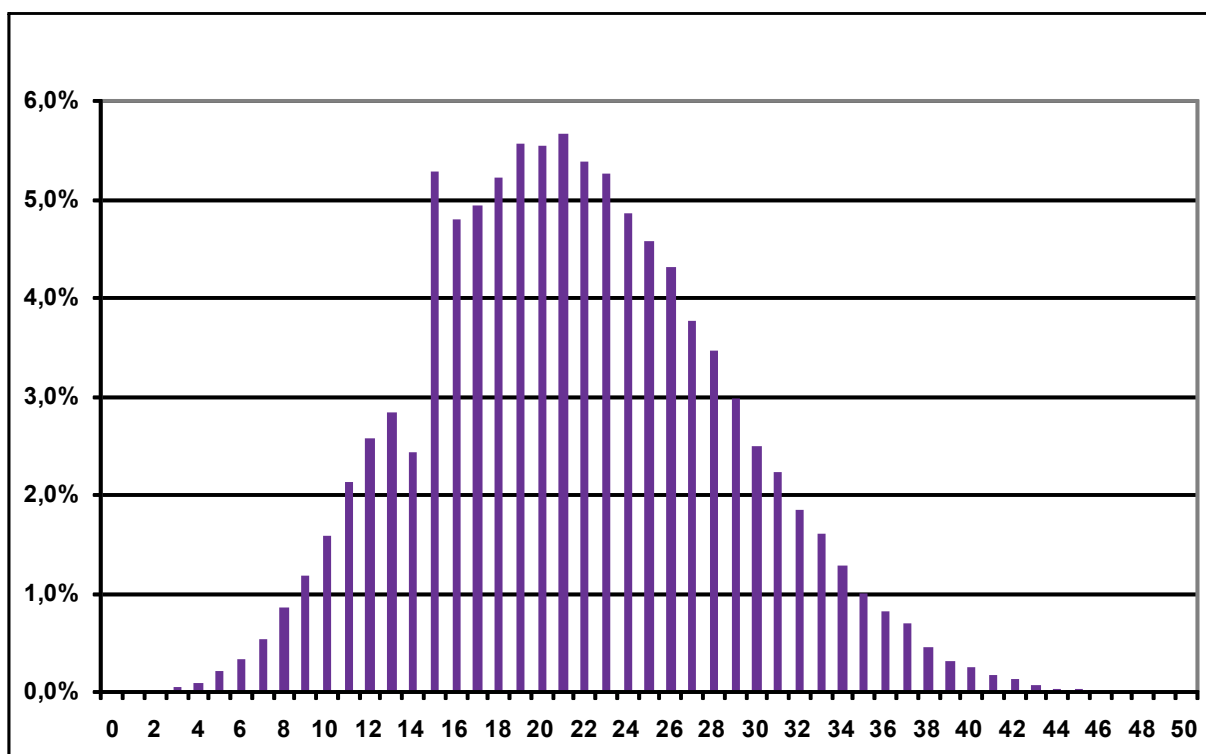
Arkusz egzaminacyjny z geografii dla poziomu podstawowego składał się z 31 zadań. Do arkusza dla poziomu podstawowego była dołączona barwna mapa szczegółowa „Kaskada Soły” oraz inne materiały źródłowe.

1.2. Poziom rozszerzony

Arkusz egzaminacyjny z geografii dla poziomu rozszerzonego zawierał 36 zadań. Do arkusza dla poziomu rozszerzonego była dołączona barwna mapa szczegółowa „Kaskada Soły”, taka sama jak do arkusza dla poziomu podstawowego. W arkuszu wykorzystano także inne materiały źródłowe, które stanowiły podstawę do wyjaśniania, analizowania i oceniania zjawisk przyrodniczych oraz antropogenicznych w różnych skalach przestrzennych i czasowych.

2. Wyniki egzaminu

2.1. Poziom podstawowy

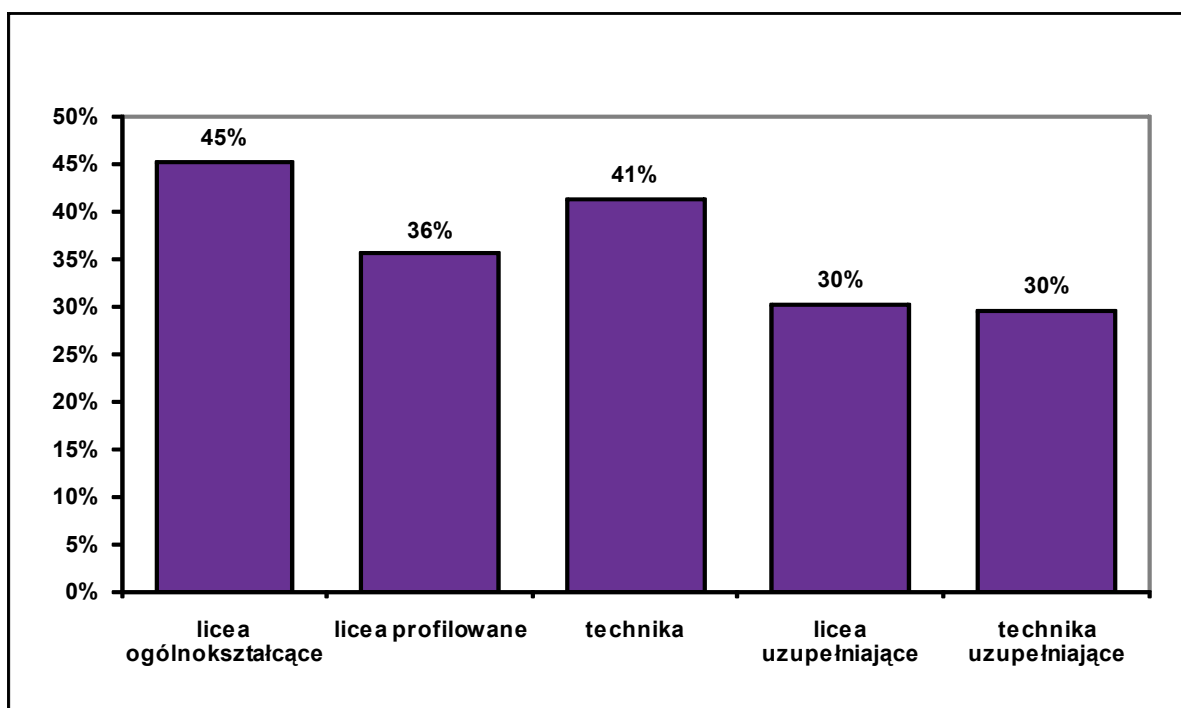

Wykres 1. Rozkład wyników na poziomie podstawowym

Tabela 1. Wyniki egzaminu – parametry statystyczne

Liczba zdających	Minimum	Maksimum	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
48738	0	98	42	43,07	13,97

Parametry statystyczne wyliczono dla wyników wyrażonych w procentach.

Wykres 2. Średnie wyniki w różnych typach szkół

Średni wynik egzaminu był najwyższy wśród absolwentów liceów ogólnokształcących. Dla absolwentów wszystkich typów szkół arkusz dla poziomu podstawowego okazał się trudny.

Tabela 2. Poziom wykonania zadań i ich moc różnicująca

Nr zad.	Obszar standardów	Sprawdzana umiejętność	Poziom wykonania zadania	Moc różnicująca
1.	Korzystanie z informacji	Rozpoznanie obiektów przedstawionych na mapie i fotografii	0,71	0,20
2.	Korzystanie z informacji	Odczytanie informacji geograficznych zapisanych na mapie	0,20	0,39
3.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy wykonanie pomiarów i obliczeń matematyczno-geograficznych	0,50	0,40
4.	Korzystanie z informacji	Selekcjonowanie informacji istotnych dla danego zagadnienia	0,20	0,38
5.	Korzystanie z informacji	Odczytanie informacji geograficznych zapisanych na mapie	0,77	0,31
6.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy i własnej wiedzy scharakteryzowanie przykładu racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody	0,31	0,39
7.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy i własnej wiedzy przedstawienie wpływu środowiska przyrodniczego na życie i gospodarkę człowieka	0,56	0,25
8.	Korzystanie z informacji	Wykorzystanie wyników obserwacji astronomicznych do ustalenia położenia obiektów w przestrzeni	0,52	0,42
9.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość charakterystycznych cech klimatu Polski	0,03	0,25
10.a	Korzystanie z informacji	Rozpoznanie obiektów przedstawionych w źródle informacji geograficznej	0,49	0,14
10.b		Odczytanie informacji geograficznych przedstawionych w postaci klimatogramu	0,62	0,31

11.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy synoptycznej odczytanie cech pogody	0,56	0,39
12.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość sieci wód Polski	0,16	0,38
13.a	Tworzenie informacji	Scharakteryzowanie problemu istniejącego w środowisku geograficznym	0,10	0,26
13.b		Zaproponowanie rozwiązania problemu istniejącego w środowisku geograficznym	0,46	0,39
14.a	Korzystanie z informacji	Selekcjonowanie informacji istotnych dla danego zagadnienia	0,26	0,37
14.b		Selekcjonowanie informacji istotnych dla danego zagadnienia	0,49	0,23
15.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość geograficznych uwarunkowań zróżnicowania gleb	0,24	0,38
16.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość przyczyn małej gęstości zaludnienia	0,64	0,41
17.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość faz rozwoju demograficznego	0,36	0,40
18.	Tworzenie informacji	Ocenianie konsekwencji zjawisk i procesów społeczno-gospodarczych zachodzących w środowisku geograficznym	0,74	0,34
19.a	Tworzenie informacji	Scharakteryzowanie problemu istniejącego w środowisku geograficznym	0,51	0,34
19.b		Zaproponowanie rozwiązania problemu istniejącego w środowisku geograficznym	0,72	0,33
20.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość surowców przetwarzanych w przemyśle	0,45	0,34
21.a	Wiadomości i rozumienie	Znajomość mapy administracyjnej Polski	0,44	0,40
21.b	Wiadomości i rozumienie	Znajomość uwarunkowań rozmieszczenia przemysłu	0,65	0,39
22.	Tworzenie informacji	Ocenianie konsekwencji zjawisk i procesów społeczno-gospodarczych zachodzących w środowisku geograficznym	0,55	0,44
23.	Tworzenie informacji	Scharakteryzowanie problemu istniejącego w środowisku geograficznym	0,60	0,44
24.	Korzystanie z informacji	Selekcjonowanie informacji istotnych dla danego zagadnienia	0,34	0,24
25.	Korzystanie z informacji	Selekcjonowanie informacji istotnych dla danego zagadnienia	0,59	0,26
26.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość terminologii dotyczącej użytkowania ziemi	0,14	0,28
27.	Korzystanie z informacji	Wykorzystanie podanych informacji do przedstawienia przyczyn zjawisk i procesów zachodzących na danym obszarze	0,23	0,36
28.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość rozmieszczenia w Polsce obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO	0,22	0,45
29.a	Wiadomości i rozumienie	Znajomość mapy politycznej Europy	0,37	0,46
29.b		Znajomość cech sieci wodnej Europy	0,24	0,36
30.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość krajów graniczących z Polską	0,33	0,44
31.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość konfliktów i wskazanie obszarów ich występowania	0,53	0,53

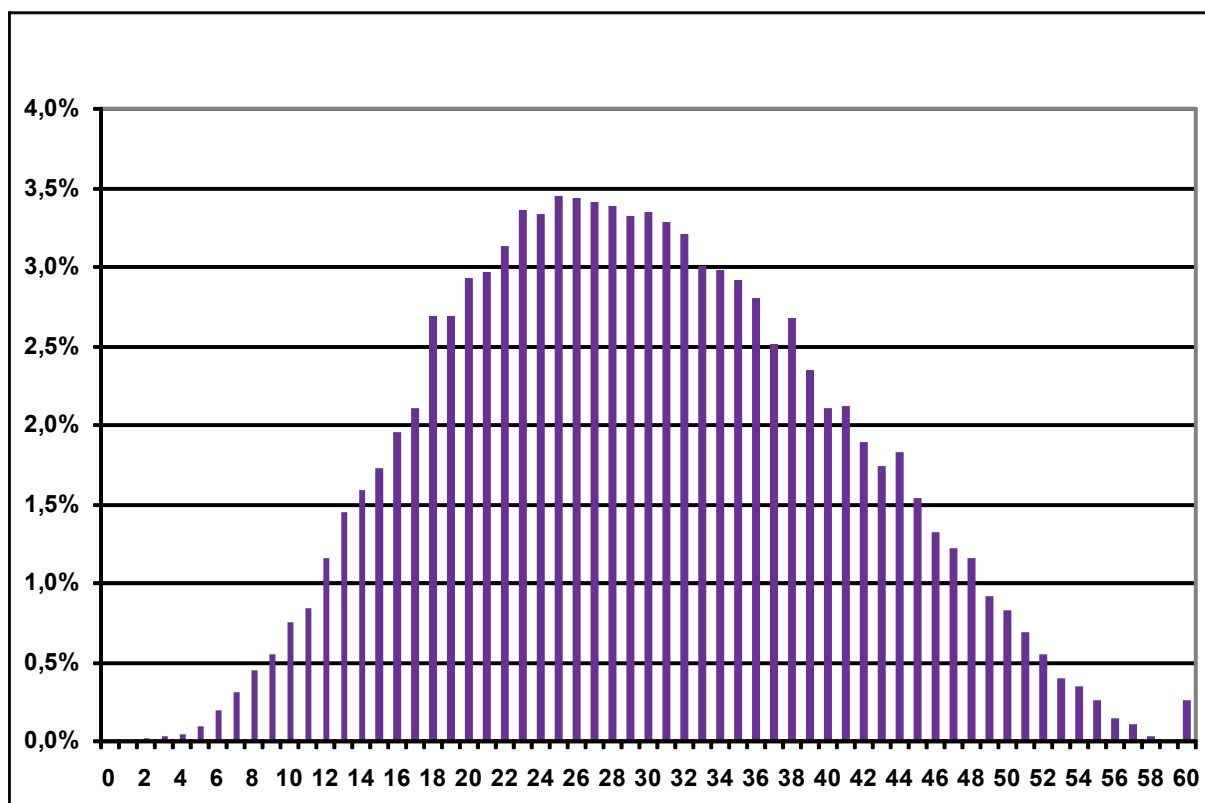
Wskaźnik łatwości zadań mieścił się w przedziale 0,03–0,77. Dla zdających najtrudniejsze okazały się zadania, do rozwiązania których była niezbędna znajomość cech klimatu Polski (zad. 9.), wód powierzchniowych Polski (zad. 12., 13.a), terminologii z zakresu geografii rolnictwa (zad. 26.) oraz umiejętność odczytania informacji z mapy poziomicowej (zad. 2.). Trudność zdającym sprawiło również rozpoznanie obiektów na mapach Polski i Europy (zad. 28. i 29.b). Najwyższą moc różnicującą miały zadania: 29.a i 31., które wymagały znajomości mapy politycznej Europy i świata.

Tabela 3. Rozkład wyników zdających na skali staninowej

Klasa (stanin)	Wyniki na świadectwie (przedziały procentowe)	Procent zdających w kraju, którzy uzyskali wyniki w poszczególnych przedziałach (procenty podano w przybliżeniu)
1	0–18	4
2	19–26	7
3	27–32	12
4	33–38	17
5	39–46	20
6	47–52	17
7	53–60	12
8	61–68	7
9	69–100	4

Wyrażone w procentach zakresy odpowiadające klasom wyników są zależne od osiągnięć całej populacji. Wyniki egzaminu w 2011 r. były nieco niższe niż wyniki zeszłoroczne, dlatego niższe są również wartości graniczne przedziałów dla poszczególnym klas wyników. Zdający, których wyniki znalazły się w staninie 5., uzyskali w tym roku 39–46% punktów (w ubiegłym roku 41–48%). Zdający musiał uzyskać co najmniej 69% punktów, aby jego wynik został zaliczony do stanina 9. (w ubiegłym roku co najmniej 75%).

2.2. Poziom rozszerzony

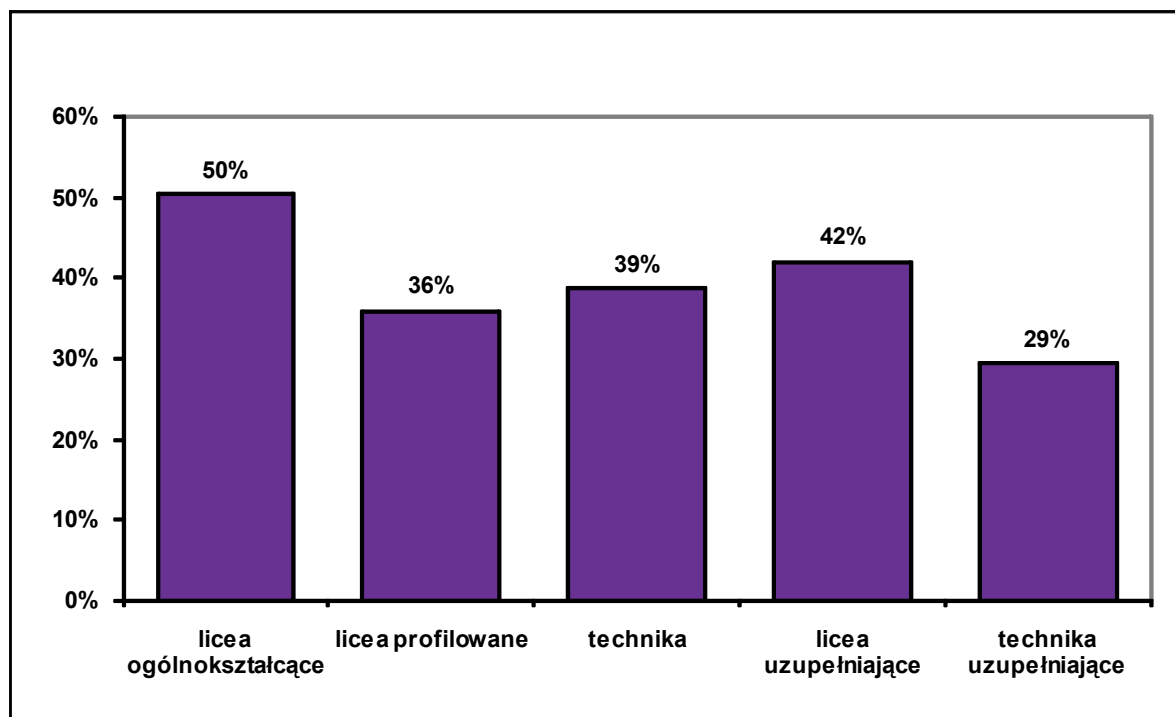

Wykres 3. Rozkład wyników egzaminu na poziomie rozszerzonym

Tabela 4. Wyniki egzaminu – parametry statystyczne

Liczba zdających	Minimum	Maksimum	Mediana	Średnia	Odchylenie standardowe
31289	0	100	48,33	49,41	17,89

Parametry statystyczne wyliczono dla wyników wyrażonych w procentach.

Wykres 4. Średnie wyniki w różnych typach szkół

Najwyższym poziomem osiągnięć na poziomie rozszerzonym wykazali się absolwenci liceów ogólnokształcących. Dla absolwentów innych typów szkół egzamin był trudny.

Tabela 5. Poziom wykonania zadań i ich moc różnicująca

Nr zad.	Obszar standardów	Sprawdzana umiejętność	Poziom wykonania zadania	Moc różnicująca
1.	Korzystanie z informacji	Rozpoznanie obiektów przedstawionych na mapie i fotografii	0,70	0,30
2.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość metod prezentacji informacji geograficznej	0,48	0,45
3.	Korzystanie z informacji	Wykonanie pomiarów na mapie	0,53	0,33
4.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy wykonanie obliczeń matematyczno-geograficznych	0,35	0,54
5.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy wykonanie obliczeń matematyczno-astronomicznych	0,49	0,50
6.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów	0,18	0,31
7.a	Wiadomości i rozumienie	Znajomość budowy geologicznej Karpat	0,54	0,16
7.b	Korzystanie z informacji	Interpretowanie informacji odczytanych z mapy	0,38	0,39
8.	Tworzenie informacji	Przedstawienie powiązań i zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka	0,61	0,30

9.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość następstw oświetlenia Ziemi	0,65	0,49
10.	Korzystanie z informacji	Rozpoznanie obiektu przedstawionego w źródle informacji geograficznej	0,44	0,37
11.	Tworzenie informacji	Przedstawienie za pomocą modelu przyczynowo-skutkowego współzależności w środowisku geograficznym	0,82	0,18
12.	Korzystanie z informacji	Określenie współzależności w systemie przyrodniczym Ziemi	0,31	0,34
13.a	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów	0,27	0,53
13.b			0,43	0,50
14.a	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów	0,78	0,18
14.b			0,13	0,39
15.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość genezy i cech skał	0,43	0,43
16.a	Wiadomości i rozumienie	Znajomość zjawisk i procesów geologicznych wewnętrznych oraz ich występowania	0,49	0,48
16.b			0,54	0,31
17.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość przebiegu zewnętrznych procesów geologicznych na obszarze Polski	0,38	0,64
18.	Korzystanie z informacji	Przetworzenie informacji geograficznych	0,37	0,30
19.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość rozmieszczenia głównych typów genetycznych gleb na Ziemi	0,37	0,51
20.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość rozmieszczenia głównych języków na świecie	0,35	0,48
21.	Korzystanie z informacji	Wykorzystanie wykresu do wyjaśnienia przyczyn procesów zachodzących na danym obszarze	0,46	0,43
22.a	Korzystanie z informacji	Na podstawie piramidy wieku i płci odczytanie informacji dotyczących struktury ludności w Polsce	0,54	0,23
22.b	Wiadomości i rozumienie	Znajomość struktury wieku i płci ludności Polski	0,72	0,41
23.a	Tworzenie informacji	Przewidywanie tendencji zmian w środowisku geograficznym	0,60	0,43
23.b			0,55	0,42
24.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość rejonów pozyskiwania zasobów mineralnych	0,38	0,42
25.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość rozmieszczenia technopolii	0,35	0,57
26.	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie rozmieszczenia przemysłu w Polsce	0,21	0,54
27.	Korzystanie z informacji	Na podstawie źródła informacji sformułowanie prawidłowości	0,84	0,34
28.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość regionów rolniczych świata	0,56	0,50
29.a	Wiadomości i rozumienie	Znajomość roślin uprawnych świata	0,52	0,38
29.b		Znajomość wpływu religii na gospodarkę	0,46	0,41
30.a	Wiadomości i rozumienie	Scharakteryzowanie rozmieszczenia najbardziej rozpowszechnionych chorób na świecie	0,76	0,44
30.b	Tworzenie informacji	Przedstawienie współzależności w systemie człowiek – środowisko przyrodnicze – gospodarka	0,84	0,21

31.a	Wiadomości i rozumienie	Znajomość podziału politycznego mórz i oceanów	0,67	0,38
31.b	Tworzenie informacji	Ocenianie konsekwencji przemian politycznych we współczesnym świecie	0,48	0,46
32.	Korzystanie z informacji	Zaklasyfikowanie krajów według podanego kryterium	0,44	0,41
33.	Korzystanie z informacji	Wykonanie obliczeń w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej	0,55	0,46
34.a	Korzystanie z informacji	Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy opisanie i wyjaśnienie zdarzeń, zjawisk i procesów	0,78	0,35
34.b	Tworzenie informacji	Sformułowanie problemów wynikających z negatywnych zmian w środowisku geograficznym	0,48	0,37
35.	Wiadomości i rozumienie	Znajomość przyrodniczych atrakcji turystycznych świata	0,54	0,43
36.a	Wiadomości i rozumienie	Znajomość organizacji międzynarodowych	0,49	0,53
36.b	Wiadomości i rozumienie	Znajomość współczesnej mapy politycznej świata	0,36	0,64

Wskaźnik łatwości zadań mieścił się w przedziale 0,13–0,84. Dla zdających najtrudniejsze okazały się zadania, do rozwiązania których była niezbędna znajomość geografii przemysłu Polski (zad. 6., 26.) i umiejętność rozpoznania na podstawie map genetycznego typu jeziora (zad. 14.b). Trudność maturzystom sprawiły również zadania sprawdzające znajomość rozmieszczenia obiektów na mapie świata (zad. 25., 36.b). Najwyższą moc różnicującą miały zadania: 17. (dotyczące czynników i procesów rzeźbotwórczych) i 36.b (wymagające wykazania się znajomością mapy politycznej świata).

Tabela 6. Rozkład wyników zdających na skali staninowej

Klasa (stanin)	Wyniki na świadectwie (przedziały procentowe)	Procent zdających w kraju, którzy uzyskali wyniki w poszczególnych przedziałach (procenty podano w przybliżeniu)
1	0–20	4
2	21–27	7
3	28–33	12
4	34–43	17
5	44–53	20
6	54–63	17
7	64–72	12
8	73–82	7
9	83–100	4

Wyniki egzaminu w 2011 r. były podobne do zeszłorocznych, dlatego zbliżone są wartości graniczne przedziałów dla poszczególnym klas wyników. Zdający, których wyniki znalazły się w staninie 5., uzyskali w tym roku 44–53% punktów (w ubiegłym roku 44–52%). Zdający musiał uzyskać co najmniej 83% punktów, aby jego wynik został zaliczony do stanina 9. (w ubiegłym roku co najmniej 79%).

Komentarz

Od 2010 roku geografia należy do grupy przedmiotów dodatkowych. Mimo to pozostaje najbardziej popularnym przedmiotem wybieranym przez maturzystów. W maju 2011 roku do egzaminu z geografii przystąpiło 80027 osób, co stanowiło, podobnie jak w roku ubiegłym, około 22% ogółu maturzystów.

W tym roku szkolnym większa grupa maturzystów wybrała egzamin na poziomie podstawowym niż rozszerzonym. Tylko w liceach ogólnokształcących liczebność obu grup była zbliżona. Wyniki wskazują na duże zróżnicowanie populacji zdających.

W tabeli przedstawiono poziom wykonania zadań z obszaru I, II i III standardu na poziomie podstawowym i rozszerzonym.

Poziom	Obszar standardu		
	I	II	III
podstawowy	0,34	0,47	0,54
rozszerzony	0,49	0,45	0,63

Podobnie jak w ubiegłych latach zdający egzamin z geografii na poziomie podstawowym lepiej wykonywali zadania sprawdzające umiejętności korzystania z informacji (obszar II standardu) oraz tworzenia informacji (obszar III standardu), a gorzej radzili sobie z zadaniami z zakresu wiadomości i ich rozumienia (obszar I standardu). Jak co roku słabo rozwiązywano zadania sprawdzające opanowanie wiadomości z zakresu geografii fizycznej.

Osobom, które przystępowały do egzaminu na poziomie podstawowym, często brakowało elementarnej wiedzy geograficznej. Nie rozpoznawano m.in. akwenów otaczających Europę, państw naszego kontynentu i województw Polski. Wielu maturzystów nie zna terminologii geograficznej.¹ Poniżej opisano wybrane problemy, z jakimi borykali się zdający podczas rozwiązywania zadań, które sprawiły im najwięcej trudności.

Zadanie 9. z arkusza dla poziomu podstawowego, które należy do najtrudniejszych, wykazało brak wiadomości zdających z zakresu klimatu Polski. Pisano ogólnie o cechach klimatu naszego kraju, bez wskazania tych, które potwierdzają jego przejściowy charakter. Najczęściej podawano: *cztery pory roku, ciepłe lata i chłodne zimy, wysokie amplitudy temperatury*. Większość zdających formułowała cechy klimatu w ogólnikowy sposób, np.: *umiarkowane temperatury, zróżnicowane temperatury i opady, wahania temperatur*. Z cechami klimatu Polski mylono czynniki klimatotwórcze. Zdający wymieniali najczęściej takie czynniki jak: *położenie w środku Europy, położenie nad Bałtykiem*. W niektórych pracach podawano jako przyczynę przejściowości konsekwencje ruchów Ziemi, np. *różnice długości dnia i nocy między latem a zimą*. Odpowiedzi cechowało ubogie słownictwo i potoczny język, np. *jest albo za gorąco, albo za zimno*. Występowały również odpowiedzi wskazujące na niezrozumienie polecenia, np. *wycinanie lasu, teren pełen lasów, naciskanie z różnych stron ciśnienia powietrza*. Główną przyczyną błędów jest słabe opanowanie zagadnień klimatycznych. Niektórzy ze zdających nie potrafili nawet podać poprawnej nazwy klimatu Polski, np. *śródziemnomorski, podzwrotnikowy*.

Również zadanie 12. należy do najtrudniejszych w arkuszu. Wiedza zdających o cechach sieci rzecznej Polski jest niedostateczna. W większości prac podawano co najwyżej jedną poprawną nazwę morza (najczęściej *Północnego*). Wśród niepoprawnych odpowiedzi powtarzały się nazwy mórz położonych blisko Polski: *Śródziemnego, Adriatyckiego, Egejskiego, Norweskiego*. Rzadziej podawano nazwy mórz odległych od naszego kraju, np.: *Ochockiego czy Karaibskiego*. W odpowiedziach podawano również nazwy nieistniejących mórz, np. *Szwedzkiego, Duńskiego, Skandynawskiego, Fińskiego, Spokojnego*.

W zadaniu 13. zdający popełniali wiele błędów, odpowiadając na polecenie, w którym należało podać cechy przyrodnicze Bałtyku sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń. Często wskazywano cechy zlewiska, a nie samego zbiornika wodnego (np. *obecność dużej ilości rzek niosących zanieczyszczenia*). O Bałtyku błędnie pisano, że *jest morzem otwartym i nie posiada bezpośredniego połączenia z oceanem*. Formułowano odpowiedzi nieodnoszące się do cech przyrodniczych, np. *Bałtyk*

¹ Na brak znajomości terminologii geograficznej oraz usytuowania obiektów na mapach u zdających geografę (zwłaszcza na poziomie podstawowym) wielokrotnie zwracano uwagę w komentarzach do wyników egzaminów maturalnych minionych sesji dostępnych na stronie internetowej CKE (www.cke.edu.pl).

otaczają obszary, gdzie leżą państwa lub duża ilość portów i łodzi wypływających w morze. Wskazywano również cechy, które nie mają wpływu na kumulację zanieczyszczeń, np. otoczenie lądem.

Liczne błędy popełniane przez zdających podczas rozwiązywania zadań 26. i 27. wynikały zazwyczaj z nieznamości terminów *użytki zielone* i *użytkowanie ziemi*. Wielu maturzystów w zadaniu 27. udzielało odpowiedzi niepełnych, ograniczonych do odczytu z wykresu (np. *spadek udziału użytków rolnych, wzrost udziału lasów i pozostałych gruntów*) bez podania przyczyn zmian w strukturze użytkowania ziemi.

Zadania 28., 29. i 30. pokazały słabą znajomość map Polski i Europy. W zadaniu 28. lokalizowano Oświęcim w pobliżu granicy polsko-niemieckiej. Mało osób rozpoznało Zamość i Toruń. Wśród odpowiedzi do zadania 29. znalazła się nietypowa: *statek wypłynął z Turcji, dotarł do Gangesu*. W zadaniu 30. często mylono Słowację z Czechami i przyjmowano, że Polska posiada najdłuższą granicę z Rosją. Jeden z maturzystów uznał *Mont Blanc* za kraj graniczący z Polską, inny udzielił odpowiedzi: *Holandia i Monako*. Rozpoznanie sąsiadów Polski sprawia trudność wielu maturzystom.

Zadanie 2. sprawdzało umiejętność odczytania wysokości bezwzględnej źródła położonego na poziomie oraz obliczenia wysokości względnej szczytu w stosunku do wskazanej przełęczy. Większość zdających nie potrafił analizować rysunku poziomowego. To zadanie okazało się jednym z najtrudniejszych na poziomie podstawowym. W zadaniu 3. wymagano wykonania pomiaru odległości na mapie i obliczenia odległości w terenie. Zadanie zostało poprawnie rozwiązane zaledwie przez połowę maturzystów, mimo że obliczenia odległości na podstawie skali są umiejętnością ćwiczoną podczas zajęć z matematyki, przyrody i geografii w szkole podstawowej oraz gimnazjum.

Średni wynik egzaminu był wyższy na poziomie rozszerzonym niż podstawowym. Na poziomie rozszerzonym trudne okazały się zadania z geografii fizycznej, a zwłaszcza z hydrologii, geomorfologii i geografii gleb. Z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej i politycznej trudność sprawiły polecenia z geografii przemysłu, analizowanie danych statystycznych oraz rozpoznanie państw na mapie świata.

W zadaniu 6. zdający na podstawie informacji wstępnej musieli wyjaśnić, dlaczego buduje się elektrownie szczytowo-pompowe, mimo produkowania przez te elektrownie mniejszej ilości energii niż wynosi jej pobór podczas pompowania wody do zbiornika górnego. Zdający często nie rozumieli polecenia, które nie wymagało wyjaśnienia, dlaczego w ogóle budowane są te elektrownie, ale wyjaśnienia sensu ich budowy, pomimo dostarczania mniejszej ilości energii niż wynosi jej pobór. Błędy logiczne były skutkiem pobieżnego czytania krótkiego tekstu poprzedzającego polecenie. Podawano niepoprawne odpowiedzi, np. *elektrownie te są ekologiczne, nie zanieczyszczają środowiska, są opłacalne, pompują mało wody i nie zużywają dużo energii*. Zadanie 26. również dotyczyło geografii przemysłu Polski. Trudność sprawiło maturzystom określenie czynnika lokalizacji dla huty aluminium. Często wymieniano *bazę surowcową, dostęp do wody i rynek zbytu*. Przy poprawnym wpisaniu czynnika źle określano miejsce wydobywania węgla brunatnego. Przypisywano hutom niewłaściwe sygnatury, np. *huta miedzi – koło*. Nieznajomość miejsc występowania surowców mineralnych w Polsce oraz niedostateczna wiedza na temat czynników lokalizacji przemysłu były przyczyną błędnych odpowiedzi.

Zadanie 12. sprawdzało znajomość warunków klimatycznych w Europie, typowych dla wybranych formacji roślinnych. Pewnym utrudnieniem była konieczność odczytania warunków klimatycznych z klimatogramów. Zdający często nie potrafili poprawnie przyporządkować tundry ze względu na istniejący wśród uczniów stereotyp klimatu podbiegunowego o bardzo niskiej średniej temperaturze najchłodniejszego miesiąca oraz brak wiadomości o ocieplającym wpływie prądów morskich na wybrzeża północnej Europy. Błąd drukarski, który pojawił się w tym zadaniu, nie miał większego wpływu na wyniki, gdyż wskaźniki statystyczne (poziom wykonania zadania 0,31 i moc różnicująca 0,34) są bardzo zbliżone do uzyskanych podczas standaryzacji (odpowiednio 0,35 i 0,36).

Zadanie 32. sprawiło zdającym sporo trudności. Wymagało interpretacji wielu danych społeczno-gospodarczych zawartych w tabeli. Dla osób, które nie wiedziały, czym są PKB i HDI (ich treść nie była w tabeli opisana) wykonanie zadania było dużym problemem. Należało odrzucić jedno z czterech państw (Bangladesz). Wielu maturzystów jednak wybierało ten kraj, mimo że Indie zostały umieszczone przy najniższych PKB i HDI, co świadczy o nieznamości tych wskaźników. Potwierdzeniem tego jest również wpisywanie w wielu pracach Japonii na miejscu Chin.

W zadaniu 34.b najczęstsza poprawna odpowiedź, świadcząca o wiedzy zdających na temat aktualnych wydarzeń we współczesnym świecie, odnosiła się do porwań statków dla okupu przez somalijskich piratów. Podanie drugiego przykładu sprawiło więcej trudności, stąd zakwalifikowanie zadania do trudnych. Jako drugi powód problemów najczęściej podawano opłaty za korzystanie z Kanału Sueskiego. Odpowiedzi musiały być oparte na własnej wiedzy, stąd przy braku wiadomości, rozmaicie próbowano argumentować utrudnienia w żegludze: *wysokie koszty transportu, transport występuje na granicy kilku państw, trudności w przepłynięciu, inna religia – muzułmanie po wschodniej stronie, biedne kraje południowej Afryki – brak pieniędzy na transport, brak zgody krajów Zatoki Adeńskiej i Morza Czerwonego na przepłynięcie przez ich tereny, wysokie cła nakładane przez państwa kontrolujące szlak*. Zdarzały się odpowiedzi ogólnikowe, które nie mogły być uznane za poprawne: *trudności w przepłynięciu, wysokie koszty transportu, wysokie opłaty*.

Zadanie 35., które powinno należeć do łatwych, sprawiło dużo problemów. Wybrane do zadania atrakcje turystyczne to miejsca powszechnie znane. Zadanie dotyczyło jednak lokalizacji tych miejsc na mapie świata, a to już okazało się trudne dla zdających. Najłatwiej maturzystom było rozpoznać na mapie zaznaczone tylko jedno miejsce w Ameryce Pn. – światowej sławy wodospad Niagara (zdarzały się osoby lokalizujące go w Ameryce Pd.). Rozpoznanie położenia skały Uluru ułatwiało zaznaczenie tylko jednego miejsca w Australii. Najwięcej błędów popełniano podczas lokalizacji „bezkrwawych łowów”, które umieszczano w północnej Afryce. Pokazało to brak wiadomości o strefach roślinnych na tym kontynencie.

Zadanie 36.b potwierdza słabą znajomość mapy świata przez zdających egzamin również na poziomie rozszerzonym. To zadanie było jednym z najtrudniejszych w arkuszu. Zdający musieli rozpoznać sześć państw, aby uzyskać dwa punkty. Największe problemy dotyczyły Ameryki Południowej. W wielu pracach zdający pozostawiali puste miejsca. Częściej rozpoznawano Wenezuelę, bardzo rzadko Ekwador, błędnie wpisywano Boliwię i Peru, rzadziej Kolumbię, Chile czy Urugwaj, zdarzyła się też odpowiedź Sierra Leone i USA. Łatwiej rozpoznawano państwa Afryki. Błędnie najczęściej wpisywano Egipt, sporadycznie: Etiopię, Niger, Somalię, Tunezję, Kongo. Najmniej problemów sprawiło maturzystom rozpoznanie państw Azji. Pojawiały się jednak wpisy: Turcja, Afganistan, Pakistan.

W zadaniu 22.b, które nie należało do trudnych, zdający formułowali odpowiedzi zawierające ogólniki lub podawali brzmiące humorystycznie informacje, które nie odnosiły się do polecenia, np.: *Kobiety są najwyraźniej lepiej przystosowane do życia. O kobiety trzeba dbać i trzeba szanować, dlatego jest ich więcej w wieku poprodukcyjnym. W czasie wojny matki wołały rodzić dziewczynki*. Za takie odpowiedzi nie przyznaje się punktów maturzystom.

Podsumowanie

- Zdający osiągają dobre wyniki, gdy rozwiązują te zadania z obszaru II i III standardu, które nie wymagają wykorzystania własnej wiedzy (zwłaszcza sprawdzające proste umiejętności, takie jak odczytanie informacji z map).
- Zdający w nieco wyższym stopniu opanowali wiadomości z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej niż geografii fizycznej.
- Egzamin z geografii, pomimo obecności w arkuszu egzaminacyjnym barwnej mapy szczegółowej i innych źródeł informacji geograficznej, nie powinien być postrzegany przez uczniów jako wyłącznie „umiejętnościowy”. W wymaganiach egzaminacyjnych z geografii jednakowo są ważne wiadomości i umiejętności. Brak wiedzy merytorycznej, słaba znajomość terminologii geograficznej oraz położenia obiektów, zdarzeń, zjawisk i procesów na mapach Polski, Europy i świata uniemożliwiają udzielanie poprawnych odpowiedzi w zadaniach nie tylko z obszaru I standardu.
- Poziom wykonania zadań, które wymagają obliczeń matematyczno-geograficznych i astronomiczno-geograficznych, na ogół nie przekracza 0,50. Wprowadzenie na maturze obowiązkowego egzaminu z matematyki dotychczas nie spowodowało poprawy wyników uzyskiwanych przez maturzystów w zadaniach tego typu.